

ВІДГУК

**офіційного опонента на дисертаційну роботу
КАШУБИ ОКСАНИ МИРОСЛАВІВНИ**
на тему: **«АРХІТЕКТУРНО-ПРОСТОРОВА ОРГАНІЗАЦІЯ
АВТОМОБІЛЬНИХ ПУНКТІВ ПРОПУСКУ
НА ЗАХІДНИХ КОРДОНАХ УКРАЇНИ»**,
подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю 191 “Архітектура та містобудування”

Одним із стратегічних напрямків розвитку України є розбудова міжнародних транспортних коридорів, як наслідок стимулу новітнього формування регіонів. На їх основі створюються урбанізовані зони з розвинутою системою розселення і значним соціально-культурним потенціалом. Можливою причиною регіоноформуючих функцій транспортних коридорів є історичні шляхи міждержавних сполучень та їх інтеграція у загальноєвропейську і міжконтинентальну транспортну систему.

Актуальність теми дисертації Кашуби О.М. полягає у вдосконаленні інфраструктури транспортних коридорів і формуванні системи пунктів пропуску на державному кордоні України щодо створення комфортних умов для проходження транспортних, вантажних та людських потоків.

Актуальність даної теми дисертації підтверджується основними положеннями реалізації Комплексної програми утвердження України як транспортної держави з врахуванням вимог Європейського Союзу.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами та темами. Дисертаційне дослідження має безпосередній зв'язок з програмою науково-дослідної роботи кафедри архітектурного проектування Інституту архітектури НУ «Львівська політехніка»: «Розробка методологічних основ просторового підходу до обґрунтування архітектурних рішень».

Тема дисертації також пов'язана з «Концепцією облаштування та реконструкцією державного кордону на період до 2020 року» та такими державними документами, як «Концепція Державної цільової програми розвитку транспортного співробітництва на 2016-2020 роки», «Державна програма розвитку мережі пунктів пропуску через митний кордон України та відповідної сервісної інфраструктури» № 112/92-рп від 22.06.1992 і узгоджується із Законами України «Про основи

містобудування», «Про планування і забудову територій», «Про архітектурну діяльність», «Про охорону культурної спадщини», «Про Генеральну схему планування території України».

Сформульована в роботі **мета дослідження** - обґрунтування теоретичних принципів проектних рекомендацій архітектурно-просторової організації автомобільних пунктів пропуску на кордонах України, а також **відповідні завдання дослідження** – заперечень не викликають.

Методи дослідження враховують специфіку предмету дослідження з використанням системно-структурного методу і методу натурних обстежень, узагальнення архітектурно-планувальних, функціональних та технологічних властивостей вітчизняних і закордонних пунктів пропуску (далі –АПП), соціологічний метод сприяв розкриттю сутнісності соціального феномену АПП. Методологічна послідовність розв'язання поставлених завдань дає змогу проаналізувати і систематизувати літературу, директивні документи та вивести критерії відбору емпіричної бази, узагальнити дослідження структур АПП та запропонувати практичні рекомендації.

Подана до розгляду дисертація складається з анотації, списку публікацій, вступу, чотирьох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел, ілюстративної частини та додатків. Обсяг дисертації складає 325 сторінки, з яких 147 сторінок основного тексту, 38 рисунків, використаних джерел, які складають 241 позицію на 27 сторінках, 12 додатків на 107 сторінках.

Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у даній дисертації забезпечена відповідним вибором методів та логічною послідовністю етапів наукового дослідження, не викликає сумніву. Велика емпірична база дисертаційної роботи сформована на основі загальнонаукових методів, структурного та факторного аналізу.

У **Вступі** дисертації викладено актуальність теми дослідження, дана оцінка стану її опрацювання, визначено зв'язок з науковими програмами, сформовано мету, завдання, предмет, об'єкт, та методи дослідження, висвітлено

наукову новизну, практичне значення та апробацію одержаних результатів роботи, а також впровадження у проектну практику.

У **Першому розділі** здобувачем розглядається джерельна база, історіографія дослідження, теоретичні передумови формування мережі АПП та запропонована методика дослідження, в якій застосовані системно-структурний метод, метод систематизації, натурного обстеження, опитування, метод порівняльного аналізу, методи прогнозування та функціонального моделювання.

Другий розділ дисертації присвячено визначенню факторів впливу на формування АПП на основі систематизації зовнішніх факторів на формування мережі АПП на транскордонних територіях України-Польщі, значення внутрішніх факторів для архітектурно-планувальної структури АПП та виявлення нормативно-правових вимог до їх структуризації.

Третій розділ присвячується визначенню архітектурно-планувальної організації АПП за містобудівними ознаками, особливостями функціонально-технологічних рішень та вимог проходження кордону, застосуванням конструктивних рішень, формуванням об'ємно-просторових і композиційних рішень комплексу АПП.

У **Четвертому розділі** автором надаються рекомендації з проектування АПП на основі пропозицій із розширення класифікації АПП, формування аванзон та запропонованої авторської моделі транспортно-митного комплексу, доповнення існуючої мережі АПП на українсько-польському кордоні новими малими пунктами-дублерами, застосуванням новітніх архітектурно-планувальних рішень об'єктів АПП.

Аналіз дисертаційної роботи Кашуби О.М. з наведеними у ній науковими положеннями і рекомендаціями дозволяє зробити висновок про обґрунтованість отриманих результатів і відповідність встановленим вимогам.

Наукова новизна отриманих результатів роботи полягає у тому, що:

Вперше:

- визначено особливості архітектурно-планувальних вирішень об'єктів сучасних АПП;

- запропоновано просторові моделі транспортно-митних комплексів, які об'єднують АПП з їх зовнішнім інфраструктурним забезпеченням та їх локалізацію на транспортних територіях;

- запропоновано нову типологію АПП і обґрунтовано доповнення авторської їх класифікації;

Удосконалено:

- систематизацію факторів, що впливають на розташування та формування АПП в системі транскордонних територій;

Отримало подальший розвиток:

- системне дослідження історичних, містобудівних та геополітичних передумов формування АПП на кордонах як архітектурного транспортно-митного об'єкта.

Практична значення одержаних результатів роботи полягає у:

- аргументованій пропозиції щодо внесення комплексів АПП в «Державний реєстр будівель та споруд»;

- використанні практичних рекомендацій державними органами та проектними організаціями при розробленні державних містобудівних програм розвитку кордону та регіонів, у розробленні проектних пропозицій щодо автомобільних пунктів пропуску;

- урахуванні в проектній практиці запропонованої моделі з диференціацією потоків та конкретизації їх інфраструктурного наповнення для збільшення ефективності проектних рішень;

- внесенні нової типології та класифікації АПП у нормативно-правові акти, застосуванні при складанні завдань на проектування нових та реконструкцію чинних АПП.

Результати дисертаційного дослідження Кашуби О.М. можуть бути використані в розробленні проектно-технічної документації комплексів АПП, у навчальному процесі закладів вищої освіти архітектурного напрямку. Так, результати роботи впроваджені у робочому проекті «Реконструкція міжнародного автомобільного пункту пропуску «Устилуг» Ягодинської митниці Володимир-

Волинського району Волинської області» та знайшли практичне використання у навчально-методичній роботі кафедри архітектурного проектування в Інституті архітектури Національного університету «Львівська політехніка», в магістерських та бакалаврських роботах студентів.

Основні положення, висновки і результати дослідження детально викладені у 10-ти наукових статтях, з них 2 тези доповідей конференції, 7 статей опубліковані у наукових фахових виданнях МОН України, одна – у зарубіжному виданні, що входить до міжнародної науко метричної бази Index Copernicus Journals Master List. Повнота викладення основних теоретичних положень дослідження відповідає вимогам, що пред'являються до дисертаційних робіт на здобуття наукового ступеня доктора філософії.

Апробацію результатів дисертаційного дослідження проведено автором на 2-х науково-технічних міжнародних конференціях.

Вважаю особливо підкреслити, що дисертація Кашуби О.М., виконана за спеціальністю 191 «Архітектура і містобудування», в якій, крім суто архітектурних і містобудівних узагальнень, розкриваються такі важливі аспекти теми, як соціальні, історичні, інфраструктурні та естетичні.

Поряд з позитивними якостями дисертації слід вказати на такі **зауваження**:

- підпункт 1.1 «*Стан дослідження і систематизація літературних джерел відповідно до теми дослідження*» (стор. 21-27) дещо перевантажений;

- підпункт 1.2 «*Наукова рефлексія поняття кордони та транскордонна територія*» насичений термінами та визначеннями понять (стор. 29, 31-34), які можливо винести у спеціальний підрозділ «*Терміни та визначення понять*»;

- підпункт 1.4 «*Методика та емпірична база дослідження*» потребує більшої конкретизації.

- у розділі 2 «*Фактори впливу на формування автомобільних пунктів пропуску*» розглядаються окремо зовнішні та внутрішні фактори, але не вистачає загальної схеми впливу факторів на формування АПП;

- підпункт 2.2 (стор. 63-74) та підпункт 2.4 (стор. 82-88) носять описовий характер;

- у підпункті 4.4 хотілося б мати пропозиції щодо організації робочих місць для осіб з інвалідністю в АПП (стор. 178, рис. 4.4.3).

Всі зазначені вище зауваження не знижують високого наукового рівня дослідження Кашуби О.М. і легко можуть бути враховані у подальшій роботі здобувача.

Наведене вище дозволяє стверджувати, що представлена робота повністю відповідає вимогам МОН України, які висуваються до дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії. Вона є завершеною працею, в якій отримані нові результати, що вирішують важливу наукову проблему архітектурно-просторової організації автомобільних пунктів пропуску на західному кордоні України. Тому вважаю, що автор дисертаційного дослідження **Кашуба Оксана Мирославівна** заслуговує присвоєння їй наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 191 «Архітектура і містобудування».

Офіційний опонент,
завідувач кафедри архітектурного
проекування цивільних будівель і споруд
Київського національного університету
будівництва і архітектури,
доктор архітектури, професор,
Заслужений архітектор України

 В.В. Куцевич

Підпис доктора архітектури,
професора Куцевича В.В.

ЗАСВІДЧУЮ

Вчений секретар

Вченої ради КНУБА

О.С. Петренко